

Zadnje sredstvo.

Štara liberalna stranka je na kmetih popolnoma dogospodarila. Naše ljudstvo je že dobro poučeno, da je liberalna stranka, ki se sedaj imenuje Jugoslovanska demokratska stranka, kriva večinoma vsega nereda v naši državi. Ta stranka ima v zvezi z bratci socialisti vso vlado in pretežno večino uradništva v svojih rokah. Liberalna stranka nosi vso odgovornost in krivdo za krivice, ki se gode našim kmetom glede dohodninskega davka, ker ga ne marajo spremeniti tako, da bi bil pravično odmerjen. Liberalna vlada

noče opustiti vinskega davka. Liberalna vlada noče urediti vprašanja glede vrednosti denarja. Ta vlada nalaga ogromno čarino na sol, žgalice, sladkor, cement, sukno, platno in enako blago. Od tod ta upravičena draginja. Pod sedanjim liberalno-socialističnim vladom so skoro do nezmernosti zvišali tarife na železnice, podražili tobak, podražili pošto itd. Liberalna stranka dobro ve, da bi ljudstvo njene preroke upodilo nazaj v mesta in trge, če bi se pokazali. Da bi pa vendar vsaj še za prihodnje volitve dobila na

deželi kaj glasov, so se liberalni glavarji: dr. Žerjav, dr. Kukovec, prof. Voglar i. dr. poslužili zadnjega sredstva: Ustanovili so v Ljubljani Samostojno kmetijsko stranko. To je dokazano! Če zdravnik vidi, da gre z bolnikom h kraju, mu da še zadnje sredstvo: Vbrizgne mu neko umetno krepčilo pod kožo. Bolnik še nekaj ur dalje živi. Ravno tako sredstvo je Samostojna kmetijska stranka za liberalce. Da pa to sredstvo tokrat za liberalce ne sme imeti uspeha, bodo poskrbeli pristaši SKZ.

Za živinorejske namene.

Občine, okrajni zastopi in denarni zavodi se v ljudno naprošajo, da pri sestavi proračunov za prihodnje leto ne pozabijo na potrebe naše silno oškodovane živinoreje. Baš ta panoga je v vojni toliko trpela, da bo trajalo nekaj let predno se najhujše rane zacelijo.

Neobhodno je potrebno, da se predlaga to, kar nam je ostalo. Zato se bo vršilo prihodnje leto več živinorejskih razstav v raznih krajih Slovenije. Poverjenišvo za kmetijstvo je v svrhu razdelitev nagrad za najboljše uspehe živinorejcev, določilo precejšen znesek, vendar pa v imenu dobre stvari prosim, da tudi občine, okrajni zastopi in denarni zavodi stavijo po

svojih močeh v proračun primerne zneske za premovanje živine.

Eno izmed najtežjih in najvažnejših vprašanj je vprašanje pravilne bikoreje. Toliko pa je že sedaj razvidno, da bo nastopilo veliko pomanjkanje na dobrih plemenjakih, če se temu vprašanju ne posveti večja pozornost. Zato priporočamo, da živinorejci prijavijo lepe bikce in mrijaške dobrega pokolenja živinorejskemu nadzorništvu poverjenišva za kmetijstvo, ker namerava taisto posredovati pri odbiranju za plem in pri nabavi plemenjakov. Na vsak način bo treba v zboljšanje bikoreje nekaj večjih žrtv, saj je od dobrih plemenjakov odvisna prihodnost živinoreje.

Priporočamo torej, da se vstavijo tudi za nabavo plemenjakov in za obdarovanje najboljših bikov ob priliki licencovanja primerne vsote v proračun, kajti znesek, ki ga ima kmetijsko poverjenišvo na razpolago bo služil le v nekako pobudo in priznanje požrtvovalnega dela. Le v skupnem in složenem delu bomo postavili trdne temelje naši živinoreji.

Upam in sem prepričan, da moja prošnja ne bo zastoj, saj bo denar, ki je naložen v smoteni akciji za pospeševanje živinoreje, nosil najboljše obresti v dogladni prihodnosti.

Inž. Zidanšek, živinorejski nadzornik.

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno Zadružni Zvezi v Celju.

„Uradno“ pojasnilo Zadružne zveze v zadnji številki Slov. Gospodarja ne ovrže utemeljenosti naše pritožbe in zahtebe, da naj vlada pojasni vnovčevanje krme, v kolikor jo je imel ta zavod v rokah.

Predvsem moramo povdariti, da je označba pojasnila kot „uradno“, sposobna varati priprostega človeka. Zadružna zveza ni nikakr javen urad in tudi krme ni kot takšna razpečavala, marveč je dobila od vlade le pravico, vnovčiti rekvirirana krmila. Kakor so poprej razne centrale, n. pr. za žito, živino, kožo itd. smele vsled državnega dovoljenja in pod državno kontrolo razpolagati in razpečavati tozadevne artikelne, ravno tako je Zadružna zveza imela pravico rekvirirana krmila razpečavati in to seveda za lasten dobiček. Da se Zadružna zveza ne bo dalje izgovarjala na uradno lastnost, češ, da ima kot takšna le nalogo, uradoma razdeliti prebitek med kmete, objavimo dobesedno tozadevno pogodbo, sklenjeno med prejšnjo Avstrijsko podružnico centrale za krmila v Eggenbergu pri Gradcu in pa med Zadružno zvezo. Ta pogodba z dne 8. januarja 1919 se v prestavi glasi takole: 1. Zadružna zveza v Celju kot sedanja SHS

poslovalnica za krmila na Spodnjem Stajerskem prevzame zaloge poprejšnje poslovalnice za Stajersko v Eggenbergu pri Gradcu s 1. decembrom 1918. Mnogi zalog tega dne se ugotovi na podlagi prevzemnih in dobavnih listov glasom knjig bivše poslovalnice in pa okrajnih prevzemnikov. Te zaloge se prevzamejo po zakoniti ceni 25 K za krmilo in 12 do 14 K za slamo. Zadružna zveza mora razven teh cen izplačati tudi doklade za dovoz in komisijonarske pristojbine. 2. Za slučaj, da se v kakšni zalogi najde manj krmil, kakor izkažejo knjige, odstopi poslovalnica v Eggenbergu Zadružni zvezi v Celju pravico, da vstopi v pogodbe, sklenjene z raznimi okrajnimi prevzemniki, in se v to svrhu Zadružni zvezi v Celju odkazuje kaveje in druge terjatve okrajnih prevzemnikov napram bivši poslovalnici. 3. O vseh oddajah krme južnoštajerskih producentov izda poslovalnica v Eggenbergu pregleden seznam, po katerem mora Zadružna zveza izplačati kupnino za oddana krmila producentom in komisijonarjem.“

Tako torej: Stališče Zadružne zveze, da izplača kmetom samo 70%, je tedaj popolnoma samovoljno

in neupravičeno. Ravnotako je prazen izgovor, da se je za krmo manj dobilo kakor znašajo terjatve. Kolikor znano, se zaloge niso nikakor v toliki meri oplenile. Narodni sveti so morali krmo, katero so iz zaloga vzeli, plačati. Zadružna zveza pa je vrhutega prodajala krmo, kakor smo že trdili, po 40 do 50 K meterski centner. Vprašamo tedaj ponovno, kako pridemo kmetje do tega, da mi trpimo škodo, ako in če je bilo graški poslovalnici in pozneje Zadružni zvezi kaj vkradenega? Kako je zamogla Zadružna zveza še pozneje, meseca decembra krmo nakupovati in vnovčevati, ne da bi jo sedaj hotela plačati? Kako zamore ona delati velike dobičke, in šele to, kar je preko njene dobička, nam izplačati? Smo in ostanemo prepričani, da je Zadružna zveza napravila pri celi stvari masne dobičke, kmete pa še hoče škodovati. Ponovimo torej še enkrat svoj poziv na vlado, da pritiska na Zadružno zvezo, da izplača kmetom zakonito ceno za krmo, ker sicer smatramo, da je danes razim centralam vse dovoljeno.

Slovenci širite naše liste!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Jugoslavija (predvsem Srbija) bo sprejela v najkrajšem času prvi del vojne odškodnine v znesku 15 milijonov frankov.

Amerika je ponudila naši kraljevini 500 milijonov frankov s svoje strani za nabavo hrane v Ameriki.

Jugoslovanski odbor v Čikagi v Ameriki je nakupil in odposlal v Beograd večje količine živeža, obleke, obuval in drugih potrebščin, da se razdelijo med one, ki so največ trpeli v vojni. Naše ministrstvo za prehrano je pooblašeno, da razdeli to blago, kakor hitro bo dospelo v Beograd.

Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je odločilo, da izda v svrhu pomoči za obnovo vsled vojne porušeni zgradb v vaseh v Srbiji okrog 1.330.000 dinarjev, v svrhu pomoči za prehrano v novih pokrajinah 1.080.000 dinarjev, za prehrano vojnih sirot odseku za prehrano v Sarajevu 500.000 dinarjev, v Zagrebu 450.000 dinarjev, odseku za prehrano v Ljubljani 450.000 dinarjev, v Splitu 300.000 dinarjev, v Podgorici 300.000 dinarjev in v Novem Sadu 250.000 dinarjev.

Ministrski svet v Beogradu je sklenil, da se reši kononovljavna naše valutno vprašanje po novem letu. Pred rešitvijo valute se še bodo zaslišala mnenja raznih gospodarskih organizacij iz Jugoslavije.

Ministrski svet je tudi sklenil, da se odpravi svobodna trgovina z živežem. Minister za prehrano in obnovo je dobil pooblastilo in nalog, da odredi rekvizicijo žita. To pa ne pri kmetih, ampak samo pri veleposreznikih, v prvi vrsti pa pri onih množestvenih, zlasti židovskih prekupeh, ki so nakupili od žetve sem in poskrili ogromne zaloge živeža in so s tem v prvi vrsti povzročili pomanjkanje in draginjo. (Vendar enkrat! Samo če se bo res tudi izvedla ta naredba?)

Naš finančni minister je odredil, da je prepovedan izvoz z znamkami SHS kolkovanih bankovcev. Kdor bi prestopil to postavo, temu bi se za plenili bankovci v državno korist in bi se ga obsodilo kot tihotapca.

Skupna svota za osvoboditev Jugoslavije, Čehoslovaške, Poljske in Rumunije znaša 60 milijonov funtov. Od te svote plača Čehoslovaška polovico. Posamezni zneski se bodo določili po razmerju židovskih dohodkov teh pokrajin bivše Avstro-Ogrske. Dohodki Bosne in Hercegovine pri tej določi bi niso zahtevani. Za osvoboditev onih pokrajin, ktere je zasedla Italija, bo plačala ona primeren obrok.

Ministrski svet v Beogradu ureja zakon glede obdanih vojnih dobičkarjev. (Bomo videli)

Avstrija.

Avstrijska: Tirolska, Predarelska in Solnograška so zahtevale po avstrijskem državnem kancelerju dr. Rennerju, ki se je mudil te dni v Parizu svojo priklopitve k Nemčiji. Pariški vrhovni svet je odklonil to zahtevo, te pokrajine ostanejo pri Avstriji.

Predsednik pariške mirovne konference Clemenceau je obljubil Avstriji pomoč v gospodarskem oziru. Zavezniški svet bo odposlal takoj 30.000 ton žita v Avstrijo. To žito se nahaja v Trstu. Zavezniški svet bo dovolil Jugoslaviji kredit, da bo pošljala svoje žito v Avstrijo. Avstrija pa mora, da dvigne svoj državni kredit, zastavi takoj svoj tobačni monopol Nizozemski za 30 milijonov nizozemskih goldinarjev. Avstrija bo kmalu v popolni gospodarski odvisnosti od pariških mogotev.

Mesto Dunaj trpi silno pomanjkanje na kurivu. Ljudstvo je posekalo v okolici dunajskega mesta vse gozdove v obsegu 150 ha.

Italija.

D'Annunzio bo te dni prisiljen zapustiti Reko. Radi sovražnega razpoloženja reškega prebivalstva se ne more ta pustolovec takoj vrniti v Italijo, ampak se bo umaknil s svojimi četami v Zader in bo od tamkaj razpuščal polagoma svoje čete.

Čehoslovaška.

Dolg Čehoslovaške znaša v Ameriki 54 milijonov dolarjev, v Franciji 110 milijonov frankov, v Italiji 120 milijonov lir. V lastnih zalogah poseđa 20 milijonov zlata in 100 milijonov srebra.

Poljska.

V vzhodni Galiciji vlada velika beda. Pegavica zahteva vsaki dan do 300 smrtnih žrtv. V vzhodni Poljski so razmere tako brezupne, da je pričakovati, da bo podleglo v prihodnjih mesecih lakoti 100.000 do 200.000 ljudi. Vsi polzkusi poljske vlade in ameriškega Rdečega križa bodo komaj v stanu odvrniti to nevarnost.

Madžarska.

Vrhovni mirovni svet v Parizu zahteva od Madžarske odstop vseh onih madžarskih pokrajin, ktere je prisodila mirovna konferenca Avstriji. Madžarsko časopisje se razburja, da se razpolaga z deli Madžarske, ne da bi se vprašalo prebivalstvo o njegovih željah.

Francoska.

Francoski frank pada od dne do dne. Za 1 ameriški dolar je treba plačati 10 francoskih frankov. Ne tako nizki vrednostni stopinji se frank ni bil kot sedaj. Francoski vojni dolgovri v tuzemstvu in prevelike množine papirnatega denarja so uvrstile Francijo med po vojni v finančnem oziru razbite države. Francoska trgovina se nahaja v žalostnem

stanju. Posojilo, ki ga najema Francija v Ameriki in Angliji, ima namen, vsaj nekoliko zboljšati francosko valuto. V Franciji bodo nastopila kljub njeni sijajni zmagi gladna leta, ker je navezana po vojni opustošena francoska republika na uvoz vseh potrebščin od drugod.

Stroški za obnovo v onih francoskih pokrajin, ki so bile opustošene ob nemško-francoski fronti, znaša 130 milijard frankov.

Nemčija.

Nemška narodna skupščina je sprejela zakon o oddaji premoženja, da izravna nasprotje med ogromnimi premoženji in revščino. Izvzete od oddaje premoženja so le samo: cerkve, politična in druga društva.

Gospodarske novice.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš vabi vse kmetovalce in vinogradnike svojega ozemlja, naj nemudoma pristopijo kot udje. Zadnji čas je do novega leta. Prijave sprejema podružnični blagajnik, g. Karel Flucher v Mariboru, Schillerjeva ulica 8, prvo nadstropje, letnina znaša 16 K. Udje se vsako prvo nedeljo v mesecu zberejo k posvetovanju in prostemu razgovoru o kmetijskih stvareh, pri kateri priliki se vsakokrat tudi vrši poljudno predavanje, ki ga ima ta ali oni naših gg. strokovnjakov. Nadalje dobiva še vsak ud brezplačno izvrstni strokovni list „Kmetovalec“, ki izhaja mesečno po dvakrat. Vrhutega bo oddajala podružnica svojim udom po najnižjih cenah, namreč brez lastnega dobička, bakreno galico, žeplo, semenski krompir, sladkor, umetna gnojila, močna krmila i. dr. Opozarja se, da je nabavo teh stvari okrajni zastop prepustil kmetijski podružnici, ki je bo odslej edina oddajala po omenjeni ceni. — Kdor želi galice ali žvepla, naj se oglasi takoj in založi svoto, ki odgovarja ceni 6 K, oziroma 4 K za 1 kg. Ako bo blago ceneje, se bo preplačilo vrnilo, ako dražje, bo treba svoj čas doplačati. Pri tej priliki se tudi sprejemajo naročila na druge gori omenjene stvari. — Podružnica še ima nekaj prg v zalogi, 1 kg po 75 vin. Blago leži v skladišču g. Scherbauma, Tegetthofova cesta, blizu nekdanje mitnice; nakaznice izdaja in denar sprejema pa g. nadučitelj krčevinske sole. — Nekateri izmed udov, ki so svojčas pri načelniku podružnice naročili sladkor, še niso prišli ponj. Oddaja se v Stolni ulici št. 6 v prišljico vsako sredo, četrtek in soboto od 9. do 12. ure; 1 kg stane 18 K. Ako se do novega leta ne pride ponj, se smatra, da se mu dolžnik odpove.

Ormoška podružnica Slov. čebelarstva dunaj, va ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 23. decembra 1919 po rabi sv. misli v pisni obliki okrajnega zboru v Ormožu.